

POSTANOWIENIE

Dnia 11 lutego 2005 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tadeusz Domińczyk (przewodniczący)

SSN Irena Gromska-Szuster (sprawozdawca)

SSN Iwona Koper

w sprawie z powództwa I. U.

przeciwko Z. L.

o rozwód,

po rozpoznaniu w Izbie Cywilnej na posiedzeniu niejawnym w dniu 11 lutego 2005 r.,
wniosku pozwanego z dnia 09 lipca 2004 r., sygn. akt I ACz (...) o wyłączenie
wszystkich sędziów Sądu Apelacyjnego

zwrócić akta Sądowi Apelacyjnemu.

Uzasadnienie

Pozwany w sprawie o rozwód Z. L. złożył wniosek o wyłączenie wszystkich sędziów Wydziału Cywilnego Sądu Apelacyjnego podając jako przyczynę fakt, że powódka w sprawie - jego żona I. U., zanim została notariuszem, była sędzią Sądu Rejonowego w K. a następnie Sądu Okręgowego w K. i sędziowie orzekający obecnie w Wydziale Cywilnym Sądu Apelacyjnego znali ją, co może podważać ich bezstronność.

Przewodniczący Wydziału Cywilnego Sądu Apelacyjnego zwrócił się do wszystkich sędziów Sądu Apelacyjnego o złożenie wyjaśnień przewidzianych w art. 52 § 2 k.p.c. Kilkunastu sędziów tego Sądu składając wyjaśnienia, wniosło o ich wyłączenie od rozpoznania sprawy, wskazując na okoliczności określone w art. 49 k.p.c.

Sąd Apelacyjny przedstawił wniosek pozwanego o wyłączenie sędziów do rozpoznania Sądowi Najwyższemu na podstawie art. 52 § 1 in fine k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 52 §1 k.p.c. o wyłączeniu sędziego rozstrzyga sąd, w którym sprawa się toczy, a jedynie wówczas, gdyby sąd ten nie mógł wydać postanowienia z powodu braku dostatecznej liczby sędziów - sąd nad nim przełożony. Użyte w omawianym przepisie określenie „sąd, przed którym sprawa się toczy” oznacza sąd jako instytucję a nie sąd jako określony wydział rozpoznający sprawę, w której złożono wniosek o wyłączenie sędziego. Przy ocenie, czy sąd jest w stanie skompletować 3-osobowy skład sędziów zawodowych celem rozpoznania wniosku, należy zatem brać pod uwagę nie tylko sędziów danego wydziału, lecz sędziów całego sądu.

Skoro w rozpoznawanej sprawie pozwany wniósł o wyłączenie jedynie sędziów orzekających w Wydziale Cywilnym Sądu Apelacyjnego, nie zachodziła określona w powyższym przepisie przeszkoda do rozpoznania wniosku przez Sąd Apelacyjny, dysponujący dostateczną, do rozpoznania wniosku, liczbą sędziów orzekających w innych Wydziałach, także przy odliczeniu sędziów, którzy sami złożyli wniosek o ich wyłączenie. Dlatego brak było podstaw do przedstawienia wniosku do rozpoznania Sądowi Najwyższemu, jako sądowi przełożonemu.

Niezależnie od tego trzeba też wskazać, że przepisy art. 49 i nast. k.p.c. nie przewidują wyłączenia całego sądu ani jednego z jego wydziałów. Dopuszczalne i możliwe jest jedynie wyłączenie ściśle oznaczonej osoby lub osób, co do których występuje wątpliwość, czy ze względu na stosunek osobisty z jedną ze stron lub jej przedstawicielem, zachowają pełny obiektywizm. Nie jest wykluczone, jeżeli występują ku temu podstawy, wyłączenie wszystkich sędziów zajmujących stanowiska w danym sądzie, jednak w takim wypadku konieczny jest indywidualny wniosek dotyczący każdego sędziego oraz orzeczenie o jego wyłączeniu w konkretnej sprawie (porównaj między innymi postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 kwietnia 2004 r. III CO 2/04, jeszcze nie publ.).

Wniosek taki musi ściśle określać osobę sędziego, której dotyczy przez wskazanie jego danych personalnych, oraz wskazywać zindywidualizowane przyczyny wyłączenia. Jeżeli wniosek obejmuje większą liczbę sędziów, wszyscy oni powinni być oznaczeni przez wskazanie imion i nazwisk i w stosunku do każdego z nich indywidualnie powinny być opisane przyczyny wyłączenia przez wskazanie stosunku osobistego ze stroną, mogącego wywołać wątpliwości co do ich bezstronności.

Braki lub niedokładności w tym zakresie uniemożliwiają nadanie wnioskowi właściwego biegu, co uzasadnia zastosowanie postępowania przewidzianego w art. 130 k.p.c. przez przewodniczącego sądu, przed którym sprawa się toczy.

Z akt sprawy przedstawionej Sądowi Najwyższemu celem rozpoznania wniosku pozwanego o wyłączenie sędziów wynika, że pozwany składając ten wniosek nie oznaczył imiennie, poza sędzią Małgorzatą Ostachowską, pozostałych sędziów, których wniosek dotyczy ani nie zindywidualizował w stosunku do każdego z nich przyczyn wyłączenia. Jak wskazano wyżej, taki wniosek nie nadaje się do rozpoznania jako zawierający braki formalne, które powinny być usunięte w sposób określony w art. 130 k.p.c.

Biorąc wszystko to pod uwagę należało zwrócić akta Sądowi Apelacyjnemu jako przesłane bezpodstawnie Sądowi Najwyższemu celem rozpoznania wniosku o wyłączenie sędziów.